



Una nova Rambla més ciutadana i cultural

- » L'Ajuntament i km-ZERO, l'equip guanyador del concurs de transformació de la Rambla, presenten les estratègies d'actuació i l'avantprojecte d'urbanització dissenyats durant els últims mesos amb el veïnat i els actors del passeig
- » S'ha elaborat un document d'estratègies valorades en 1,4M€ per fer del passeig un espai cultural de referència, consolidar la comunitat de la Rambla des de la proximitat i abordar qüestions socials, la gestió del turisme i la promoció d'una oferta comercial i gastronòmica d'excel·lència
- » Es planteja invertir 35,6M en la reurbanització per fer de la Rambla un passeig més confortable, amable i cultural, amb una millor accessibilitat, permeabilitat i ordenació de l'espai públic, que posa en valor els equipaments i edificis singulars i connecta millor amb l'entorn
- » Hi haurà un sol carril de circulació per banda i s'ampliaran les voreres i el tram central per oferir més espai públic al vianant, i es reubicaran els elements com quioscos per millorar la seva relació amb el passeig
- » Una nova zona d'estada a l'àmbit Colom-Drassanes obrirà la Rambla al mar, i hi haurà 3 nous espais singulars que posaran en valor el patrimoni arquitectònic i context urbà: l'espai Moja-Betlem, el Pla de l'Os-Liceu i el Pla del Teatre-Teatre Principal
- » La previsió ara és començar a desplegar les estratègies a inicis de 2019 i redactar el projecte executiu per tal que entre final de 2019 i principi de 2020 comencin les obres, que s'iniciaran pel tram Colom-Santa Madrona i seguiran en direcció mar-muntanya

» Un passeig per a la cultura i la vida veïnal

La futura Rambla ja pren forma. Aquest divendres, s'ha presentat públicament la proposta de transformació elaborada per l'equip interdisciplinari km-ZERO a partir del projecte guanyador del concurs de remodelació de la Rambla. En el marc d'un acte al Gran Teatre del Liceu, s'han donat a conèixer les característiques d'una actuació pensada per repensar el passeig des d'una visió integral, tant física, com urbanística i social, construïda de manera cooperativa.

Al llarg dels últims mesos, l'equip redactor ha desenvolupat l'encàrrec municipal d'elaborar un document d'actuació que permeti recuperar la Rambla com a passeig i intervenir en aspectes clau que facin del passeig un lloc de referència pels barcelonins i barcelonines que garanteixi l'equilibri d'usos.

La participació del veïnat s'ha dut a terme a través d'un procés cooperatiu entre ciutadania, administració i tècnics. El treball conjunt partia del Pla Especial de la Rambla i els estudis previs realitzats en mandats anteriors, i ha permès definir els criteris de diagnòsi i la proposta de disseny, gestió i planificació de la millora i adequació de la Rambla. L'objectiu final del projecte és recuperar la Rambla des d'un enfocament social i de proximitat, amb intervencions urbanístiques, però també econòmiques, culturals i de dinamització social, que aconseguixin redefinir l'espai de forma que hi passi doni resposta a les necessitats ciutadanes.

La feina feta ha desembocat en dos documents principals: un Document d'Estratègies d'Actuació (DEA) que inclou diversos plans de gestió i dinamització en diversos àmbits, i l'avantprojecte d'urbanització que descriu com serà la transformació física del passeig. La intervenció a la Rambla es planteja des d'una visió integral que té en compte tant la pedra com les persones.



» Canviant la Rambla des de l'àmbit ciutadà, cultural i econòmic

El concurs de la Rambla contemplava la necessitat de plantejar la reforma des d'una perspectiva integral, de manera que s'abordés la implementació d'estratègies que havien de condicionar també el projecte d'urbanització resultant del procés.

El Document d'Estratègies d'Actuació (DEA) que s'ha redactat al llarg del procés de disseny de la futura Rambla agrupa tres plans que engloben intervencions per redefinir el passeig des de tots els àmbits. Aquests plans aporten una perspectiva transversal i mesures per tirar endavant la transformació de la via partint d'aspectes socials, culturals i de proximitat.

Els plans del DEA són tres:

- Pla de gestió d'espais de gran afluència. L'objectiu del pla és recuperar i diversificar els usos de la Rambla per sortir de la dinàmica de l'afluència turística i atraure els veïns i veïnes per recuperar l'espai com a passeig, zona de lleure i pulmó verd estratègic.
- Pla de dinamització comunitària i activació d'usos temporals. En aquest cas, el document preveu crear un nou model socioeconòmic a la Rambla. Per fer-ho, es vol reorientar l'oferta de serveis per acabar amb els monocultius i apostar pel comerç de proximitat i els serveis adreçats a la ciutadania i el veïnat.
- Pla de gestió cultural i equipaments. El tercer pla està orientat a reconnectar la Rambla amb la seva història, cultura i teixit social propis. La suma de les propostes volen fer del passeig una passarel·la de promoció de la cultura, l'activitat comunitària i educativa i els valors i propostes ciutadanes.

Els plans engloben una bateria de mesures que ara caldrà desenvolupar i que s'agrupen en un bloc d'estratègies generals, un segon bloc de gestió i governança i un tercer bloc amb els tres plans esmentats. En total són 53 actuacions i la seva estimació pressupostària és d'un total de 1,4 milions d'euros.

El conjunt del document estratègic incideix en tres àmbits principals: les actuacions culturals, les enfocades a lluitar contra la gentrificació i les de l'àmbit del turisme.

» La Rambla Cultural

Pel que fa a l'àmbit cultural, del conjunt de propostes que s'han elaborat, es volen prioritzar les següents accions:

- Declaració de la Rambla com a espai d'excepcionalitat cultural. En el nou pla de gestió cultural i d'equipaments, la cultura i la innovació social apareixen com els motors d'un procés de transformació urbana i de reconquesta de l'esfera pública. S'impulsarà la vinculació i la posada en valor de les iniciatives privades, públiques i comunitàries, així com les dinàmiques veïnals i del turisme. L' "excepcionalitat cultural" haurà de permetre prendre decisions pel que fa a la concessió de llicències i usos de lloc de pública concurrència i autoritzacions per a l'ocupació temporal de la via pública, i substituir l'oferta comercial de productes de baixa qualitat per una oferta cultural de qualitat.
- Protecció patrimonial, cultural i paisatgística del conjunt de la Rambla. Es proposa que s'elabori un document que reconegui la condició d'Unitat de Paisatge Urbà (UPU) del passeig, per tal d'incorporar-se amb tota la seva singularitat en una futura Carta del Paisatge Urbà de Barcelona i per poder mantenir i fomentar la seva qualitat paisatgística i cultural.
- Visibilització de la programació cultural de tota la Rambla amb la creació de l'espai 'Cultura les Rambles'. Es tractaria d'un espai vinculat amb la dinamització comunitària dels espais públics i amb els diferents equipaments culturals, des dels quals donar coherència a la programació i proposar estratègies de dinamització cultural per i des de la Rambla. A més, es proposa donar visibilitat a l'espai públic i reconvertir almenys 4 quioscs del passeig com a lloc d'informació i venda connectats amb les diferents institucions presents per fer visible els continguts culturals (MACBA, CCCB, Fílmoteca, Teatre del Liceu, etc.). També s'impulsarà la promoció cultural a través de les institucions i espais comercials de l'entorn.
- Promoció de la creació artística a les institucions i espais expositius de la Rambla i entorn: Pacte Cultura Rambles. Cal potenciar que tots els museus i equipaments culturals i expositius de la Rambla siguin reconeguts com la "Rambla dels museus". Es donarà suport a la creació cultural i la programació artística i es potenciarà la seva visibilitat, tant a les institucions i equipaments públics de la Rambla i el seu entorn, com a les galeries i centres expositius.

- Pla estratègic de cooperació entre agents privats i administracions pel foment de la qualitat gastronòmica i el desenvolupament de models empresarials amb un impacte positiu en l'entorn. Aquesta proposta, ja present al Pla Estratègic de Turisme 2020, vol que els agents que treballin en projectes relacionats amb la gastronomia (empreses de restauració, operadors turístics, productors, etc.) es coresponsabilitzin per augmentar la qualitat de l'oferta i implementar un model de gestió empresarial que beneficiïn l'entorn des del punt de vista social, econòmic i urbà.

» La Rambla per als veïns i veïnes

En l'àmbit de la lluita contra la gentrificació, del conjunt de propostes que s'han elaborat, es treballarà inicialment en les següents mesures:

- Ordenació urbanística singular. Es proposa revisar les figures de planejament per regular des del punt de vista urbanístic les particularitats de l'àmbit extens de la Rambla en relació als usos i l'establiment de singularitats d'ordenació de les edificacions. Una figura urbanística que preservi l'ús de l'habitatge existent per davant de qualsevol altre ús.
- Declaració de l'àmbit com àrea de rehabilitació i conservació. Aquesta mesura empararia la mobilització dels habitatges buits, preservaria els drets dels arrendataris de llarga durada, contribuiria a equilibrar les tensions del mercat immobiliari en atorgar un dret d'adquisició preferent a l'administració dels immobles en venda, i garantiria les condicions de vida digna dels habitants. Tot, amb la finalitat de reduir el risc de descohesió social que comporta la falta de conservació dels edificis en un àmbit de rehabilitació urbana.
- Criteris per a una nova política d'ordenació de les activitats socio-econòmiques. S'abordaran instruments per dirigir i reconduir les activitats presents a la Rambla per garantir que la Rambla exerceix la seva funció de passeig integrador. L'objectiu és impedir el deteriorament de la qualitat urbana de la Rambla, augmentar la seva projecció cultural, garantir el retorn social del seu potencial econòmic i cultural, i coordinar una regulació horària del passeig per establir les condicions per a una Rambla de nit i una Rambla de dia. Un nou pla d'usos per la Rambla

- Dinamització d'espais comunitaris i d'estada a l'espai públic. La veïnificació de les Rambles passa per fer compatibles els usos veïnals amb aquells vinculats al turisme, l'oci i la restauració. Per assolir-ho, es farà la delimitació temporal d'espais per a la realització d'accions específiques per al veïnat, programades i gestionades, quan sigui possible, comunitàriament, així com zones d'estada temporals no programades.

» Un turisme sostenible a la Rambla

Finalment, pel que fa a la gestió de la pressió turística de la Rambla, del conjunt de propostes que s'han elaborat, es proposa prioritzar les següents actuacions:

- Creació d'un espai per a la gestió de l'EGA (Espai de Gran Afluència) de la Rambla. Articulació d'un monitoratge permanent per disposar de dades quantitatives i qualitatives actualitzades, sistemàtiques i completes, que ha de permetre fer un seguiment de l'evolució dels diferents usos de l'espai públic i de les dinàmiques socioeconòmiques del passeig.
- Mesures per ordenar l'activitat dels guies turístics a la Rambla i delimitar espais específics d'aturada. Per garantir un bon funcionament dels diferents usos i fluxos, atenent a la complexitat del conjunt i al seu gran nombre d'elements d'interès patrimonial, arquitectònic i cultural, es proposa delimitar espais específics d'aturada per a l'activitat dels grups organitzats amb finalitat turística.
- Disseny de mesures per a la reconducció del fenomen de l'street-food. L'ocupació de gran part dels espais d'estada en l'espai públic, transformant-los en menjadors improvisats a l'aire lliure, necessita del disseny de mesures que el puguin reconduir i evitar-ne l'especialització.
- Pla de senyalèctica integral. Es proposa desenvolupar un pla de senyalística que inclogui les mesures d'una estratègia de wayfinding que facilitin la navegació per permetre moure's i arribar a la destinació de la manera més intuïtiva possible.
- Espai de cooperació amb els operadors turístics. L'objectiu serà establir el relat i màrqueting turístic per a fer de la Rambla una destinació sostenible. També es buscarà donar centralitat al valor patrimonial del conjunt arquitectònic i de l'arbrat, així com augmentar els incentius d'atracció pels barcelonins i evitar la degradació dels valors de l'activitat turística i d'oci.

» La transformació física de la Rambla

L'avantprojecte de reurbanització segueix les indicacions marcades al Pla Especial de la Rambla i recull les demandes ciutadanes i de tots els agents que han intervingut en el procés de cooperació per definir com ha de ser físicament la Rambla. Els criteris d'actuació han tingut molt en compte la singularitat del passeig, que té una gran intensitat d'ús i és també punt de trobada que, sovint, pateix tensions per la forta pressió turística. La intervenció, doncs, té present la seva gran rellevància com a eix estructurador i vertebrador a escala dels barris i de la ciutat.

La Rambla actual presenta al llarg del seu recorregut de 1.235m de longitud, amb amplades variables degut a la geometria irregular de tot el seu traçat. És un eix complex i divers format per una seqüència d'espais singulars, majoritàriament corresponents a les antigues portes d'entrada a la ciutat medieval, que en l'actualitat estan estretament relacionats amb l'arquitectura i l'arbrat que l'acompanyen.

Partint d'aquí, la transformació que s'ha dissenyat vol fer de la Rambla un espai urbà del segle XXI, confortable, funcional i amable, amb zones d'estada agradables i amb una millor permeabilitat i mobilitat que garanteixi la mobilitat amb transport públic. Un veritable passeig que permeti la pluralitat d'usos a diferents escales i posi en valor els equipaments culturals i edificis d'especial interès i els elements que la conformen.

Així, es preveu un nou traçat que optimitza l'espai urbà disponible i millora l'accessibilitat de tot l'àmbit. L'espai que en resulta és més permeable en tots dos sentits, tant longitudinalment com transversal, i connecta millor tot l'entorn que l'envolta per teixir un únic espai que li sigui propi.



» Vorerres més amples i més espai per al vianant

La nova secció es resol al llarg de tota la Rambla a partir d'un sistema continu i regular que dona resposta a totes les casuístiques treballades i que prioritzarà l'espai destinat al vianant i al passeig.

Així, el trànsit disposarà d'un sol carril de circulació per banda de 3,5m d'amplada, que garanteix el pas de les línies d'autobús que circulen per la Rambla, qualsevol vehicle de servei i l'accés dels veïns i veïnes de l'entorn. La disminució de l'amplada de circulació permet repartir l'espai sobrer a les voreres, que passaran a tenir una dimensió mínima de 3m i facilitaran el passeig i el gaudi de les persones.

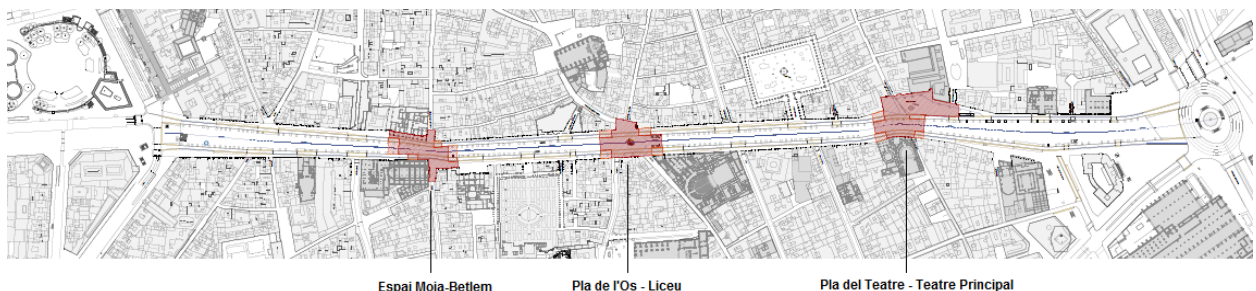
La nova disposició global estableix una alineació clara i contínua al llarg de tot l'eix. El tram central també creixerà lleugerament per tots dos costats per millorar el passeig i les condicions de vida de la majoria d'arbres. L'amplada del tronc central serà variable al llarg del traçat (d'11m el més estret a 30m el tram més ample) Es mantindrà elevat i delimitat per una vorada de 40cm d'ample i 12cm d'alt. De la mateixa manera, les voreres laterals també es mantenen elevades i delimitades per una peça singular de 80cm d'ample i 8 d'alt.

Al costat de les voreres se situarà la franja de circulació, i també un cordó de servei de 2,80m per a la càrrega i descàrrega. Aquest cordó serà reversible, de manera que permetrà guanyar espai per al vianant durant la major part de dia, i facilitar la distribució urbana de mercaderia en una franja de servei en horari restringit. Es delimitarà amb un sistema de leds puntuals integrats en el paviment que permetrà indicar la disponibilitat de places quan estiguin en funcionament.

» Tres espais majors i singulars al llarg del passeig

La singularitat de la nova Rambla es veu projectada en tres espais majors o singulars distribuïts al llarg de l'eix. Són tres grans espais-plaça que es configuren de manera diferent per donar resposta a la repercussió que hi tenen els edificis i equipaments rellevants, la configuració pròpia de l'espai, els fluxos transversals i longitudinals i la capacitat d'articulació que l'espai té i ha tingut al llarg del temps.

En definitiva, són espais relacionats amb els principals punts de creuament entre Gòtic i Raval, que s'ubiquen davant dels grans equipaments culturals del passeig i teixeixen una unitat entre arquitectura, paisatge urbà i espai públic.



Són els següents:

- **Espai Moja-Betlem:** L'espai a nivell de voreres queda definit per la longitud de la façana del Palau Moja i l'encreuament de Portaferriça d'un costat, i per una part de la façana de Betlem, coincident amb la primera porta lateral i tota l'amplada de l'encreuament del carrer del Carme. La delimitació de l'àmbit destaca la importància funcional de l'espai, el caràcter històric de porta i pla i els dos edificis de gran valor patrimonial i històric, posant tots aquests elements damunt d'una mateixa superfície de suport.
- **El Pla de l'Os-Liceu:** Es tracta de l'espai delimitat per l'àmbit d'encreuament entre els carrers Cardenal Casañas i Boqueria d'una banda, i Hospital i Sant Pau de l'altra. El caràcter tradicionalment transversal d'aquest espai el consolida en una nova plaça-pla destacable.
- **El Pla del Teatre-Teatre Principal:** La relació a establir entre la façana convexa del Teatre Principal i l'espai lliure centrat en el monument a Pitarra delimita l'àmbit de pla que, recollint al mateix temps la continuïtat entre Escudellers i Arc del Teatre, defineix el nou Pla de la Comèdia. Aquest pla articula un espai asimètric de façana a façana que remarca la condició de porta i l'obertura cap al paisatge, cap al Port Vell i Montjuïc.

» Un espai públic més ben ordenat

Pel que fa a l'ordenació i ocupació de l'espai urbà, l'avantprojecte recull una nova ordenació basada en l'harmonització i la bona convivència del conjunt dels elements. I inclou els criteris clau definits pel Pla Especial d'Ordenació de La Rambla i pel Pla de Mobilitat de Ciutat Vella.

L'arribada al mar de la Rambla: nou espai urbà a Colom-Drassanes i més zones d'estada

Un dels punts destacats de l'avantprojecte és una nova zona d'estada en l'àmbit Colom-Drassanes, on es genera un nou espai urbà d'arribada al mar conformat per un conjunt d'arbrat amb paviments verds i drenants que conclouen la trobada entre el passeig i el costat mar. En aquest punt, es passarà de 10 a 34 bancs i de 64 a 113 cadires, i també s'hi dibuixen dues grans zones verdes amb agrupacions d'arbres.

També es proposa crear noves zones d'estada sota els arbres al llarg del traçat i en els nous àmbits per garantir una ocupació de l'espai públic amable i equilibrada amb espais de repòs i d'estar. Hi haurà bancs i cadires en els laterals del passeig central i sota l'ombra de l'arbrat.

Quant a l'arbrat de tot el passeig, s'ampliaran els escocells i es millorarà el subsòl on s'ubiquen els exemplars. També es proposa l'eliminació de les 13 jardineres del Pla de l'Os i la reubicació de 7 arbres dels espais laterals. En el Pla del Teatre, es planteja una nova ordenació de tot l'arbrat.

Paviment i enllumenat

El paviment de la Rambla ha de tenir un paper d'element unificador que vagi de façana a façana i cobreixi tot l'espai de l'eix. En aquest sentit, es planteja una substitució total del paviment amb una peça de format petit (20x30x10) amb una tonalitat i textura similars per tot l'ample del passeig. També es proposa formats de peces especials pels espais singulars de la Rambla.

El format, textura i composició del material, dins de la unitat cromàtica que permeti la identificació del conjunt, ha de poder respondre a les diferents necessitats en funció de l'ús de cada tram o espai (passeig, estada, espais majors, ocupació temporal, pas de vehicles, etc.).

D'altra banda, l'enllumenat es basa en uns criteris de confort lumínic, eficiència energètica, racionalització de la instal·lació i simplicitat en el disseny, i té la voluntat d'expressar la dimensió i complexitat de l'espai Rambla. Partint d'aquí, es proposa una nova distribució de l'enllumenat en 4 eixos: 2 alineacions amb arbres i 2 alineacions de les voreres.

Quioscos, parades de bus i altres elements

L'avantprojecte també ha tingut en compte tota la resta d'elements que se situen a la Rambla i que cal ordenar per garantir-ne una distribució coherent i ben relacionada amb els usos del passeig.

Es proposa reubicar els quioscos de premsa de manera que no quedin enfrontats entre ells ni amb altres quioscs. Es posaran entre arbres o en espais lliures d'arbres, donades les seves dimensions, i no s'instal·laran en l'àmbit de la Rambla de les Flors-Sant Josep, que queda reservat per als quioscs de floristes. Tot plegat, respectant les interdistàncies mínimes fixades pel Pla Especial de la Rambla.

També es reordenen els quioscos de flors. Se'n redistribuiran 13, també de manera que no quedin l'un davant de l'altre, i es posaran entre arbres. En aquest cas, ocuparan l'àmbit de la Rambla de les Flors-Sant Josep, on han estat històricament. I disposaran d'elements de recollida orgànica.

D'altra banda, es fixen 3 parades de bus al llarg de la Rambla, tant en sentit pujada com baixada (6 parades, doncs, en total). Es col·locaran garantint unes distàncies entre elles de 350 a 400m.

Pel que fa a la resta d'elements, i també seguint el Pla especial, es proposa que els quioscos de cera també es reubiquin en l'espai actual. S'eliminaran les cabines de telèfon, i es racionalitzaran i minimitzaran els armaris d'instal·lacions per reduir la seva presència i ocupació d'espai públic sempre que sigui possible.

Per últim, es proposa un model mixt de recollida de residus, combinant la recollida diària de la resta domèstica amb un sistema d'illes emergents per a la recollida selectiva (orgànica, paper, vidre i envasos) que s'ubicarà en l'àmbit del cordó de serveis.

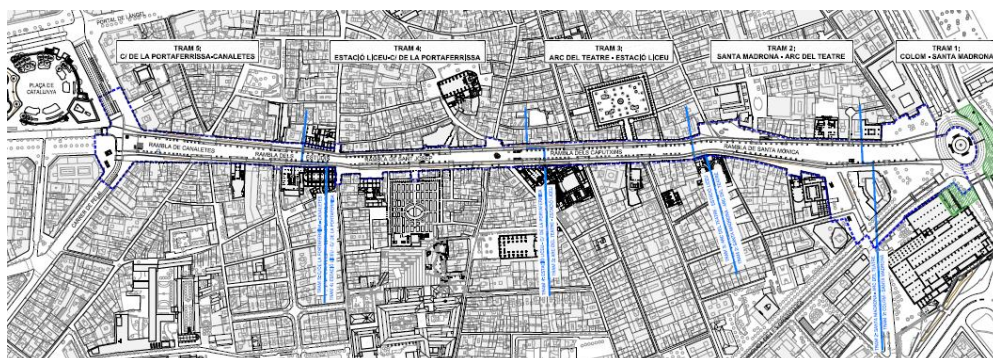
» Pressupost i calendari

D'acord amb les actuacions descrites, l'avantprojecte calcula una inversió total d'uns 35,6 milions d'euros per dur a terme la transformació física de la Rambla. L'obra es preveu executar en cinc trams sectoritzats del passeig, que serien:

- Tram Colom – Santa Madrona.
- Tram Santa Madrona – Arc del Teatre.
- Tram Arc del Teatre – Estació Liceu.
- Tram Estació Liceu – c/ de la Portaferrisa.
- C/de la Portaferrisa – Canaletes.

Ara, un cop presentat l'avantprojecte, les properes passes seran la redacció del projecte executiu que detallarà la concreció de cada actuació, i seguidament, la licitació de les obres. Amb tot, la previsió és poder iniciar les primeres intervencions físiques entre l'últim trimestre de 2019 i el primer de 2020.

L'àmbit per on començarà l'obra serà el de Colom – Santa Madrona, i la transformació s'anirà executant de baix cap a dalt, en sentit mar-muntanya, fins que es completi del tot.



» Canviant la Rambla entre tots i totes

La proposta de transformació de la Rambla l'ha elaborat Km-ZERO, l'equip guanyador del concurs convocat per l'Ajuntament per impulsar la transformació. Compta amb un ampli coneixement de la Rambla i està format per 15 professionals de diferents àmbits, tots ells amb una àmplia experiència en intervencions professionals o veïnals a Ciutat Vella.

Són Itziar González (arquitecta), Lola Domènech (arquitecta), Olga Tarrasó (arquitecta), Julià Espinàs (dissenyador), Arnau Boix (arquitecte), Jordi Quiñonero (sociòleg), Paul B. Preciado (doctor en Filosofia), Fernando Casal (historiador) Josep Selga (biòleg), Ole Thorson (enginyer de camins, canals i ports), Albert Oromí (enginyer) Sergi Cutillas (economista), Yolanda Fresnillo (sociòloga), Pablo Cotarelo (enginyer), Ernest Cañada (geògraf), Albert Conesa (enginyer industrial), Sebastià Ribot (enginyer de camins, canals i ports), Cristian Tapia (enginyer), Xavier Valls (arquitecte), Cristina Pedraza (arquitecta tècnica), Pablo Feu (advocat) i Pere Mogas (urbanista). A més, al llarg del procés s'ha comptat amb la participació de més professionals i experts de diversos àmbits.

La cooperació del veïnat i dels agents culturals, econòmics i institucionals s'ha plantejat a través de quatre grups cooperatius ciutadans que hi han pres part en tot moment. Durant els mesos de redacció del document, es va habilitar un Espai Cooperatiu Ciutadà a la planta baixa del Palau de la virreina obert tot el dia per facilitar la participació a tota la ciutadania. En el si d'aquests grups, s'ha debatut tots els assumptes vinculats a la remodelació integral de la Rambla, i les estratègies per al seu rescat urbanístic, cultural, habitacional, socio-econòmic i socio-ambiental.

La participació i acompanyament ciutadà ha estat fonamental per garantir l'èxit i la qualitat del projecte i per avançar cap a una Rambla més democràtica. El disseny de la proposta s'ha abordat des d'una perspectiva de cooperació amb tots els actors involucrats en el dia a dia d'aquest espai. D'aquesta manera, es garanteix que la nova imatge de la Rambla donarà resposta a les necessitats ciutadanes de l'entorn i la ciutat. A més, la documentació que s'ha anat generant s'ha publicat en tot moment en obert al web www.barcelona.cat/lesrambles perquè tothom la pogués consultar i es garantís així la transparència i participació al llarg del procés.